

ÉRTÉKELÉSI KÖVETELMÉNYEK

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

2024-2025

PETŐFI BRIGÁD ÁLTALÁNOS ISKOLA, KÚLA

KITŰNŐ (5)

IRODALOM

A tanuló értelemmel olvassa a különböző szépirodalmi és nem szépirodalmi szövegeket, amelyeket teljesen önállóan értelmez. Pontosan meg tudja nevezni egy adott szöveg műnemét, műfaját és a műfaj jellemzőit. A verses szövegformáknál verselemzést végez (versszak, rímképlet, szóképek, stilisztikai eszközök), a prózai szövegekben pedig szövegelemzést (műfaji sajátosságok megnevezése, elbeszélő,szereplők stb.). Felismeri és megkülönbözteti a népköltészeti és műköltészeti alkotásokat.Önállóan megkeresi, felismeri a versben található stíluseszközöket, szóképeket (megszemélyesítés, hasonlat, metafora stb). Folyamatosan használja a szépirodalmi kifejezéseket(narrátor, lírai én stb.), amelyek jelentésével tisztában van. A szövegértelmezés alkalmával aktívan használja az irodalmi szakkifejezést, az adott szövegen belül megtalálja a műfaji és műnemi sajátosságokat, valamint önállóan értelmezi a szöveget, amelyhez saját véleményét , megjegyzéseit is hozzáadja. Szóhasználata választékos, mondatai érthetőek. Az elsajátított ismereteket alkalmazni tudja bármilyen szövegen belül. Rendszeresen olvassa a házi olvasmányokat, amelyek elemzésében aktívan részt vesz. A kötelezőn kívül egyéb szépirodalmi és nem szépirodalmi szövegeket is rendszeresen olvas. Az órákon mindig aktív, szorgalmas,kialakult kritikai gondolkodással és munkaszokással rendelkezik.

NYELVTAN

A tanuló maradéktalanul elsajátítja a nyelvtani ismereteket, amelyeket a gyakorlatban alkalmaz és felismer. Teljesen önállóan alkalmazza az elsajátított tudást (szótan, mondatan, hangtan, mondatelemzés, szótani elemzés, szófaji elemzés, kommunikáció, tömegkommunikáció). Teljességében ismeri és alkalmazza a helyesírási szabályokat (kis és nagy kezdőbetűk, a tulajdonnevek helyesírása, egyszerű és összetett szavak helyesírása, hangtani változások, mondatzáró írásjelek, vessző használata stb.), értelmes, nyelvtanilag helyes mondatokat alkot. Tollbamondás, fogalmazás, esszé és egyéb szövegek írásának alkalmával helyesen ír, nagyon kevés hibát vét.

NYELVKULTÚRA

A tanuló érthető és helyes mondatokat alkot, élőszóban helyesen, választékosan beszél. A fejből tanult verseket hibátlanul ,átéléssel mondja el. Mondataiból értelmes szöveget alkot, amellyel mondanivalóját közvetíteni tudja. Gondolatait értelmes, összefüggő mondatokkal fejezi ki.

Hétköznapi és irodalmi témákban is tud véleményt kifejtetni, összefüggő , értelmes mondatokkal érvel. Szókincse gazdag. Önállóan elemez és értelmez szöveget.

JELES(4)

IRODALOM

A tanuló értelemmel olvassa a különböző szépirodalmi és nem szépirodalmi szövegeket, amelyeket javarészt önállóan értelmez. Nagyrészt meg tudja nevezni egy adott szöveg műnemét, műfaját és a műfaj jellemzőit. A verses szövegformáknál verselemzést végez (versszak, rímképlet, szóképek, stilisztikai eszközök), a prózai szövegekben pedig szövegelemzést (műfaji sajátosságok megnevezése, elbeszélő,szereplők stb.), mindezt nagyrészt önállóan illetve kis segítséggel teszi. Felismeri és megkülönbözteti a népköltészeti és műköltészeti alkotásokat. Nagyrészt önállóan megkeresi, felismeri a versben található stílusesszözöket, szóképeket (megszemélyesítés, hasonlat, metafora stb). Használja a szépirodalmi kifejezést (narrátor, lírai én stb), amelyek jelentésével tisztában van. A szövegértelmezés alkalmával gyakran használ irodalmi szakkifejezést, jórészt megtalálja a szövegben belül a műfaji és műnemi sajátosságokat, valamint értelmezi a szöveget, amelyhez időnként a véleményét is hozzáadja. Jórészt választékos szóhasználattal rendelkezik, mondatai érthetőek. Az elsajátított ismereteket alkalmazni tudja a szövegek nagy részén. Általában elolvassa a házi olvasmányokat, amelyek elemzésében is részt vesz. A kötelezőn kívül egyéb szépirodalmi és nem szépirodalmi szövegeket is olvas. Az órákon gyakran aktív és szorgalmas.

NYELVTAN

A tanuló elsajátítja a nyelvtani ismereteket, fogalmakat, amelyeket a gyakorlatban jórészt felismer és alkalmaz is. Általában hiba nélkül alkalmazza az elsajátított elméleti tudást gyakorlatban is (szótan, mondattan, hangtan, mondatelemzés, szótani elemzés, szófaji elemzés, kommunikáció , tömegkommunikáció stb). Nagyrészt ismeri és alkalmazza a helyesírási szabályokat (kis-és nagy kezdőbetű, tulajdonnevek helyesírása, egybe-és különírás, az egyszerű és összetett szavak helyesírása, hangtani változások, mondatzáró írásjelek, vessző használata stb), jórészt értelmes és nyelvtanilag helyes mondatokat alkot. Tollbamondás, fogalmazás, esszé és egyéb szövegek írásakor nagyrészt helyesen ír, néhol hibát vét.

NYELVKULTÚRA

A tanuló érthető és helyes mondatokat alkot, előszóban nagyrészt helyesen, választékosan beszél. A fejből tanult verseket általában hibátlanul, illetve kis segítséggel mondja el. Mondataiból értelmes szöveget alkot, amellyel mondanivalóját közvetíteni tudja. Gondolatait értelmes mondatokkal fejezi ki. Általában a hétköznapi és irodalmi témákban is tud véleményt mondani, összefüggő , értelmes mondatokkal érvel. Szókincse gazdag. Jórészt önállóan, illetve kis segítséggel értelmezi az adott szöveget.

JÓ (3)

IRODALOM

A tanuló elolvassa a különböző szépirodalmi és nem szépirodalmi szövegeket, amelyeket segítséggel értelmez. Kis segítséggel meg tudja nevezni egy adott szöveg műnemét, műfaját, és a műfaj jellemzőit néha csak részben ismeri fel. A verses szövegformáknál segítséggel végez verselemzést (versszak, rímképlet, szóképek, stilisztikai eszközök), a prózai szövegekben pedig szövegelemzést (műfaji sajátosságok megnevezése, elbeszélő, szereplők stb.), mindezt a tanár illetve diáktársak segítségével. Felismeri és megkülönbözteti a népköltészeti és műköltészeti alkotásokat. Segítséggel megkeresi, felismeri a versben található főbb, jellemzőbb stílus eszközöket, szóképeket, de ateljesség igénye nélkül (megszemélyesítés, hasonlat stb.). Segítséggel használja a szépirodalmi kifejezéseket (narrátor, lírai én stb), amelyeknek részben tisztában van a jelentésével. A szövegértelmezés alkalmával a tanár segítségével használja az irodalmi szakkifejezéseket. A szövegen belül a műfaji és műnemi sajátosságokat a tanár segítségével nevezi meg. Szövegértelmezése az alapszolgokra korlátozódik. Időnként választékos szóhasználattal rendelkezik, mondatai általában érthetőek. Az elsajátított ismereteket segítséggel tudja alkalmazni a szövegek nagy részén belül. Általában elolvassa a házi olvasmányokat, de szövegismerete néha hiányos. A fejből tanult verseket általában hibátlanul illetve kis segítséggel elmondja. A házi olvasmány elemzésekor aktivitása ingadozó. Csak a kötelező anyagokat olvassa, nincs kialakult olvasási szokása.

NYELVTAN

A tanuló részben elsajátítja a nyelvtani ismereteket, fogalmakat, amelyeket a gyakorlatban kis segítséggel felismer, de csak a tanár segítségével alkalmaz. Kiseb-nagyobb hibákkal, de alkalmazza az elsajátított elméleti tudást gyakorlatban is (szótan, mondat, hangtan, mondatelemzés, szótani elemzés, szófaji elemzés, kommunikáció, tömegkommunikáció stb), az egyszerűbb nyelvtani feladatoknál. A helyesírási szabályok egy részét ismeri csak, (kis-és nagy kezdőbetű, tulajdonnevek helyesírása, egybe-és különírás, az egyszerű és összetett szavak helyesírása, hangtani változások, mondatzáró írásjelek, vessző használata stb), jórészt értelmes és nyelvtanilag helyes mondatokat alkot. Tollbamondás, fogalmazás, esszé és egyéb szövegek írásánál gyakran vét helyesírási és nyelvhelyességi hibát.

NYELVKULTÚRA

A tanuló nem mindig érthető, és nem mindig alkot helyes mondatokat, előszóban szóhasználata egyszerűbb, szegényesebb. A fejből tanult verseket általában segítséggel mondja. Gondolatmenete nem mindig teljesen összefüggő, de segítséggel közvetíteni tudja az üzenetet. Gyakran a hétköznapi és irodalmi témákban is kis segítséggel, de tud véleményt mondani, értelmes mondatokkal érvel. Szókincse gyéresebb. Jórészt kis segítséggel értelmezi az adott szöveget.

ELÉGSÉGES(2)

IRODALOM

A tanuló gyengén olvassa és nehezen értelmezi különböző szépirodalmi és egyéb nem szépirodalmi szövegeket. A tanár segítségével tudja elmondani az adott irodalmi alkotás mondanivalóját, illetve segítséggel tud csak véleményt formálni, a benne keltett érzéseket leírni. Néha segítséggel tudja meghatározni az adott mű műnemét, és szintén segítségre szorul a műfajmeghatározásnál is. A verses szövegformáknál néha tud csak segítséggel egyszerűbb verselemzést végezni (pl. megnevezni egy szóképet vagy stílus eszközt, de ezeket a versen belül már nem tudja önállóan megkeresni). Megkülönbözteti a népköltészetet a műköltészettől. A szépirodalmi kifejezések egy részét ismeri csak, ezeket segítséggel tudja alkalmazni, használni. Szövegértelmezést csak a tanár segítségével tud végezni. Szókincse nem bő és nem is választékos. Általában nem olvas házi olvasmányokat, és egyéb más jellegű szövegeket sem. Az órákon passzív, nincs kialakult munkaszokása.

NYELVTAN

A tanuló csak nagyon kevés esetben sajátítja el a nyelvtani ismereteket, amelyeket gyakorlatban csak segítséggel ismer fel. Az elméleti tudást ritkán, illetve csak segítséggel tudja alkalmazni (szótan, mondattan, hangtan, mondatelemzés, szótani elemzés, kommunikáció stb.) A helyesírási szabályok nagy részét nem ismeri, ezért gyakoriak nála a nyelvi és helyesírási hibák is. Folyamatosan igényli a tanár segítségét. Tollbamondás és fogalmazásírás alkalmával sok helyesírási és megfogalmazási hibát vét. Nem látja az összefüggéseket a nyelvtani anyagok között.

NYELVKULTÚRA

A tanuló nem mindig érthető, és gyakran alakot nem egyértelmű vagy helytelen mondatokat. Élőszóban gyér a szókincse, mondatai egyszerűek. A fejből tanult verseket kizárólag segítséggel mondja. Gondolatmenete nem teljesen összefüggő, nem mindig tudja érthetően kifejezni magát. Gyakran a hétköznapi és irodalmi témákban is csak a tanár segítségével tud véleményt alkotni és értelmes mondatokkal érvelni. Jórészt csak segítséggel tud szöveget értelmezni.

ELÉGTELEN(1)

IRODALOM

A tanuló semmilyen érdeklődést sem mutat a szépirodalmi és egyéb szövegek olvasási iránt. A tanári motiválás ellenére sem vesz részt az irodalmi alkotás elemzésében. Gyakran rosszul olvas, ezért nem tudja értelmezni a szövegeket sem. Nincs tisztában az irodalmi műnemekkel és műfajokkal sem. Verselemzést nem tud végezni. Nem tudja megnevezni a szóképeket és a stílus eszközöket sem. Nem tudja megkülönböztetni a népköltészeti alkotásokat a műköltészeti alkotásoktól. A szépirodalmi kifejezést nem ismeri. Szöveget nem tud értelmezni. Szókincse szegényes. Házi olvasmányokat és egyéb szövegeket sem olvas. Az órákon passzív, nincs semmilyen kialakult munkaszokása.

NYELVTAN

A tanuló nem sajátítja el a nyelvtani ismeretek és fogalmakat, és ezeken később alkalmazni sem tudja. Nem ismeri, és ebből kifolyólag nem alkalmazza a helyesírási szabályokat, rengeteg helyesírási és nyelvhelyességi hibát vét. Nem látja az összefüggéseket a nyelvtani anyagok között.

NYELVKULTÚRA

Mondanivalóját nehezen tudja megfogalmazni, gondolatait nehezen önti szavakba. Szókincse rendkívül szegényes, mondatai egyszerűek, gyakran nem is összefüggőek. A hétköznapi és irodalmi témákban sem tud véleményt kifejezni. Nehezen illetve szaggatottan olvas.

OSZTÁLYOZÁS

A tanuló egy iskolai félév alatt legalább két 15 percnél hosszabb ellenőrzőt, tudásfelmérőt ír, valamint két írásbeli dolgozatot is. Ezenkívül sor kerül a házi olvasmányok kidolgozásának osztályozására (félévente 1 vagy 2, a tanmenettől függően), és félévente legalább két szóbeli felelés irodalmi anyagokból. Ezenkívül a tanár értékeli az órai aktivitást, a házi feladatok rendszerességét, a projekt munkákat, plakátok kidolgozását, a különböző programokban való részvételt(iskolanap, iskolai ünnepek, ballagás, szavalóversenyek, irodalmi versenyek, irodalmi rendezvények és egyéb aktivitások).

Házi feladat

A tanár a házi feladatokat rendszeresen jegyzi a füzetébe. Minden hiányzó házi feladatra mínuszt ad, 5 mínusz után a tanár egyest ír a naplóba. Azok a tanulók, akik rendszeresen csinálják a házi feladatot, vagyis negyedévenként kevesebb mint 3 mínuszt gyűjtenek, azok ötöst kapnak a naplóba. A tanár rendszeresen átnézi a tanuló füzetét, valamint követi a tankönyben írt gyakorlatokat, anyagokat is.

Házi olvasmány

Minden házi olvasmány feldolgozást a tanár osztályoz, értékeli. A feldolgozás többféleképpen is megvalósulhat: prezentáció, plakát és olvasónapló. A tanár a tanulókkal egyeztetve választja ki az adott házi olvasmány feldolgozási formáját. Ez mindig közös megegyezés szerint valósul meg. A tanár a kidolgozott és beadott munkát, valamint az órai aktivitást is értékeli. A házi olvasmányok listáját a tanulók már szeptember elején megkapják, valamint feldolgozásra tervezett időpontot is feljegyzik, így kellőképpen fel tudnak készülni a házi olvasmányra.

Írásbeli dolgozat

Írásbeli dolgozat alkalával a tanuló egy önálló munkát ad be, amelyet az órán ír meg, és erre 45 perc áll a rendelkezésére. Az írásbeli dolgozat témáiról a tanár mindig időben, legalább 4 nappal a dolgozat megírása előtt értesíti a tanulókat. Ha tanuló valamelyik diáktársától átírta, illetve más forrásból másolta a dolgozatát, akkor ebben az esetben a tanár elégtelen osztályzatot ad a tanulónak (a tanárnak minden esetben bizonyítania kell a hamisítást).

5-4 (kitűnő- jeles)	A tanuló dolgozata megfelelően szerkesztett. A tanuló dolgozata három szerkezeti egységre tagolható. A dolgozat felépítése logikus, egymásra épülő összetett mondatokból áll, amelyek érthető egységet képeznek. Szóhasználata választékos, gazdagon kidolgozott a történet, leírásai (tájleírás, személyleírás, tárgyleírás stb.) egyértelműek, szépen kidolgozottak. A téma kidolgozása eredeti, ötletei kreatívak, gondolatmenete szépen követhető. Nincs szóismétlés, mondatismétlés. Helyesírása kitűnő (max.10 hiba). Szépen, áttekinthetően ír, kézírása kiváló. Dolgozatfüzete tiszta, rendezett.
3 (jó)	A tanuló dolgozatának szerkezeti egységei nem mindenhol tagoltak megfelelően, így nem teljességében áttekinthető. A dolgozat felépítése nem minden szegmensében logikus, előfordulnak nem odaillő részek. Kevesebb összetett mondatot használ, a történet kidolgozása nem részletes, csak az alap dolgokra hagyatkozik, leírásai szegényesebbek, gondolatmenete szakadozik. A téma kidolgozásánál nincsenek mindig eredeti ötletei, gyakran sablonszerű és nem kreatív. Előfordul szóismétlés és mondatismétlés is. Helyesírása jó (10 hiba fölött). Gyakran nem olvasható az írása, gyenge a szépírása. Dolgozatfüzete nem mindig rendezett, előfordul benne áthúzás, firkálás.
2-1 (elégséges- elégtelen)	Az adott téma nincs megfelelően kifejtve, a cselekménynek és a történetnek nincs köze a témához. A fő mondanivaló nem egyértelmű, szakadozott, hiányos és nem áttekinthető. A dolgozat szerkezeti egységei nem különíthetők el egyértelműen. Mondatai egyszerűek, gyakran nem kapcsolódnak egymáshoz, nem alkotnak értelmes egységet, nem rajzolódik ki a lényeg, illetve a mondanivaló. Nincs eredeti ötlet, sablonszerű, nem kreatív. Gyakori a szóismétlés és mondatismétlés. Helyesírása gyenge, sok a helyesírási hiba (akár 30hiba fölött). Sok helyütt nem olvasható az írása, nem ismeri az alapvető helyesírási szabályokat. Dolgozatfüzete nem rendezett, sok az áthúzás, firkálás.

Tudásfölmérő-ellenőrző

A tanulók a 15 percnél hosszabb tudásfölmérő nyelvtani és irodalmi témákból írják (pl. szófajok, azon belül az ige).

A tudásfölmérő felépítése:

50 % alapszintű feladatok, 35% középszintű feladatok ,15%haladó szintű feladatok.

A tudásfelmérő pontozása:

0-30% elégtelen (1)

31-55% elégséges (2)

56-70 % jó (3)

71-85% jeles (4)

86-100 % kitűnő (5)

Szóbeli felelés

A tanulók szóbelileg főle irodalmi, de néha nyelvtani témákból is felelhetnek.

5-4	A tanuló tisztában van a tanév folyamán tanult irodalmi és nyelvtani témákkal. A tananyagokat meg tudja nevezni. Az irodalmi témáknál meg tudja nevezni a szerzőt, a mű címét, műnemét, műfaját. Meg tudja nevezni a műfaj jellemzőit. Saját szavaival el tudja mesélni a szöveg tartalmát, lényegi mondanivalóját. Meg tudja nevezni az intertextuális utalásokat. Jellemzi a szereplőket, helyszínt. A költőről és az íróról is tud fontosabb információkat közölni. Verselemzést önállóan végez, megnevezi és rámutat a költeményekben szereplő szóképekre és stílusalakzatokra. Mondatai egyértelműek, megszerkesztettek, mondanivalója egyértelmű. Felelete dinamikus, nem szorul a tanár segítségére.
3	A tanuló nincs mindig tisztában minden irodalmi és nyelvtani témával, amelyet a tanév során tanult. A tananyagokat nem tudja maradéktalanul megnevezni. Az irodalmi témáknál nem mindig tudja megnevezni a szerzőt és a mű címét, általában csak az egyiket, és gyakran szorul a tanár segítésére. A műfaj jellemzőit nem mindig tudja megnevezni, általában csak néhányat sorol fel. Segítségre szorul a szöveg tartalmának elmondásánál, gyakran nem tudja megragadni a lényegi mondanivalót. Röviden tudja jellemezni a szereplőket és a helyszínt. Verselemzésnél és a stilisztikai eszközök megnevezésénél segítségre szorul. Mondatai nem mindig egyértelműek, mondanivalója nem mindig átlátható. Felelete szaggatott, gyakran szorul a tanár segítésére
2-1	A tanulónak nehézséget jelent az irodalmi és nyelvtani témák megnevezése, és a tanár segítségére szorul. A tananyagokat nem tudja megnevezni, vagy csak részben emlékszik bizonyos szegmensekre. Nem tudja megnevezni a szerzőt és a címet, esetleg a kettő közül csak egyet. A műfaji jellemzőket nem tudja felsorolni. A szöveg rövid, lényegi tartalmát egyáltalán nem, vagy csak hiányosan tudja elmondani. A szereplők jellemzésénél segítségre szorul. Mondanivalója gyakran összefüggéstelen, felelete hiányos és bizonytalan.

	Mindenben a tanár segítségére szorul.
--	---------------------------------------

Készítette: Hugyik Kanyó Valéria, magyartanár